

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE

A R R E S T

**nr. 128.193 van 16 februari 2004
in de zaak A. 47.263/IX-734.**

In zake : het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn van
HERZELE

tegen :

het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn van
BRUSSEL.

DE RAAD VAN STATE, IXe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Herzele op 9 juni 1992 heeft ingediend om het geschil te laten beslechten dat is gerezen tussen hem en het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Brussel met betrekking tot het ten laste nemen van steun verleend aan Theodul MERTENS;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien de adviezen van de bestendige deputatie van de provincieraad van Oost-Vlaanderen en van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;

Gezien het verslag opgemaakt door auditeur B. THYS;

Gelet op de beschikking van 24 november 1997 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de laatste memorie van de verwerende partij;

Gelet op de beschikking van 28 november 2003 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 12 januari 2004;

Gehoord het verslag van kamervoorzitter J. DE BRABANDERE;

Gehoord de opmerkingen van advocaat J.-Cl. VAN DEN BRANDEN, die verschijnt voor de verzoekende partij, en van bestuurssecretaris S. MOENS DE HASE, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van auditeur B. THYS;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Overwegende dat de gegevens van de zaak kunnen worden samengevat als volgt :

1.1. Theodul MERTENS is geboren te Ezanville in Frankrijk op 10 juni 1923. Hij heeft de Belgische nationaliteit.

Voor de beslechting van het voorgelegde geschil zijn de volgende door de partijen niet betwiste gegevens betreffende de opeenvolgende inschrijvingen van Theodul MERTENS in de bevolkingsregisters van belang:

- op 1 januari 1974 is hij ingeschreven in de bevolkingsregisters van Borsbeke (thans de gemeente Herzele) , op het adres Provinciale Baan 185a;
- op 4 maart 1974 wordt hij ingeschreven in de bevolkingsregisters van de stad Brussel, op het adres Bodegemstraat 27, waar een opvangtehuis van het Leger des Heils is gevestigd;

- op 19 april 1977 wordt hij ambtshalve van de bevolkingsregisters van de stad Brussel afgevoerd;
- hij verblijft vervolgens in de Rijksweldadigheidskolonie te Wortel;
- op 11 mei 1990 wordt hij wederom in de bevolkingsregisters van Brussel ingeschreven, evenwel zonder adres vermits hij nog steeds is opgenomen in de Rijksweldadigheidskolonie te Wortel.

1.2. Met een brief van 27 augustus 1991 vraagt de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn van Herzele het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn (hierna : OCMW) van Brussel “de nodige borgstelling af te leveren” voor Theodul MERTENS die vraagt om opgenomen te worden in het rustoord “Ter Leen”, daar hij ingeschreven was en zijn laatste domicilie had te Brussel.

Met een brief van 24 september 1991 antwoordt het OCMW van Brussel hierop dat het niet bevoegd is om de plaatsing van Theodul MERTENS ten laste te nemen daar betrokkene gedomicilieerd is in een onthaaltehuis, Bodegemstraat 27, zodat dat adres niet van toepassing is doch dat hij voordien gehuisvest was te Borsbeke.

1.3. Op 11 februari 1992 beslist de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn van Herzele, onder verwijzing naar de dringende noodzakelijkheid, Theodul MERTENS op diens verzoek op te nemen in het erkende rustoord voor bejaarden "Ter Leen" te Herzele dat onder het OCMW ressorteert.

Op datum van 16 maart 1992 wordt Theodul MERTENS in de bevolkingsregisters van Herzele, op het adres van het voornoemde rustoord, Kloosterstraat 42, ingeschreven.

1.4. Op 28 februari 1992 bekrachtigt de raad voor maatschappelijk welzijn van Herzele de voormelde beslissing van zijn voorzitter. De raad beslist tevens dat aan het OCMW van Brussel zal worden gevraagd de kosten betreffende

het verblijf van Theodul MERTENS in het rustoord voor bejaarden ten laste te nemen.

1.5. Met een brief van 25 februari 1992 hebben de voorzitter en de secretaris van het OCMW van Herzele het OCMW van Brussel van de opname van Theodul MERTENS in het bejaardentehuis "Ter Leen" in kennis gesteld. Tevens verzoeken zij het OCMW van Brussel, onder verwijzing naar de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de nodige borgstelling te verlenen en tussen te komen in de verblijfkosten van betrokkene. Ter staving van hun verzoek beroepen zij zich erop dat de inschrijving van Theodul MERTENS onder "de rechtsbevolking" van de stad Brussel "gelijk is aan een inschrijving in het bevolkingsregister".

Met een brief van 5 maart 1992 vraagt ook Theodul MERTENS zelf aan het OCMW van Brussel financieel tussen te komen in zijn verblijfkosten.

1.6. Met een brief van 10 april 1992 antwoordt het OCMW van Brussel aan het OCMW van Herzele, onder verwijzing naar de artikelen 2 en 6 van de voornoemde wet van 2 april 1965, dat het niet bevoegd is om de bedoelde kosten ten laste te nemen, omdat Theodul MERTENS in Brussel in laatste instantie gedomicilieerd was in een onthaaltehuis van het Leger des Heils.

1.7. Op 23 april 1992 besluit de raad voor maatschappelijk welzijn van Herzele het geschil dat hij heeft met het OCMW van Brussel betreffende het ten laste nemen van de verblijfkosten van Theodul MERTENS in het rustoord voor bejaarden "Ter Leen", ter beslechting aan de Raad van State voor te leggen.

1.8. Met een brief van 3 juni 1992 legt het OCMW van Herzele aan het OCMW van Brussel de kostenstaten voor betreffende het verblijf van Theodul MERTENS in het bejaardentehuis tijdens de maanden februari, maart en april 1992.

2.1.1. Overwegende dat de verzoekende partij aanvoert dat krachtens artikel 2, § 1, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, het OCMW van Brussel de kosten betreffende het verblijf van Theodul MERTENS in het erkende rustoord voor bejaarden "Ter Leen" te Herzele ten laste dient te nemen, omdat volgens die bepaling het OCMW van de gemeente waar de betrokkene op het ogenblik van zijn opname in een erkend rustoord voor bejaarden in het bevolkings- of vreemdelingenregister is ingeschreven, bevoegd is om de noodzakelijke steun te verlenen en ter zake Theodul MERTENS laatst ingeschreven was te Brussel; dat zij daarbij argumenteert dat een inschrijving "onder de rechtsbevolking" een volwaardige inschrijving in de bevolkingsregisters betreft, dat Theodul MERTENS ook vóór zijn inschrijving onder de rechtsbevolking van de stad Brussel was ingeschreven in de bevolkingsregisters van de stad, namelijk op het adres van een onthaaltehuis van het Leger des Heils, Bodegemstraat 27, en dat het OCMW van Brussel ten onrechte stelt, onder verwijzing naar artikel 2 van de meergenoemde wet van 2 april 1965, dat die laatste inschrijving niet in aanmerking kan worden genomen omdat, toen Theodul MERTENS op het adres van bedoeld onthaaltehuis was ingeschreven, van maart 1974 tot april 1977, de uitzonderingsregeling van artikel 2, § 1, 1°, van de wet van 2 april 1965 nog niet uitgebreid was tot de onthaaltehuizen; dat zij voorts uiteenzet dat de inschrijving van voornoemde in de bevolkingsregisters van Borsbeke, waarnaar het OCMW van Brussel verwijst om zijn afwijzende beslissing te rechtvaardigen, dateert van vóór de inschrijving te Brussel, Bodegemstraat 27, en van vóór de inschrijving onder de rechtsbevolking van de stad Brussel en dat het dan ook niet dienstig is om in de onderhavige zaak het bevoegde centrum aan te wijzen;

2.1.2. Overwegende dat de verwerende partij antwoordt dat het OCMW van Herzele het "onderstandsdomicilie" is van Theodul MERTENS en het dus bevoegd is om de kosten betreffende het verblijf van betrokkene in het erkende rustoord voor bejaarden "Ter Leen" te Herzele ten laste te nemen; dat zij vooreerst verwijst naar de inschrijving van Theodul MERTENS op 1 januari 1974 in de bevolkingsregisters van Borsbeke -thans Herzele- en verder argumenteert dat de inschrijving van betrokkene op 4 maart 1974 in de bevolkingsregisters van de stad

Brussel, bij toepassing van artikel 2, § 1, 1°, zevende lid, en artikel 6 van de wet van 2 april 1965, geen weerslag heeft gehad op diens onderstandsdomicilie; dat de verwerende partij vervolgt dat op 19 april 1977 Theodul MERTENS ambtshalve uit de bevolkingsregisters van de stad Brussel werd geschrapt en hij nadien was gedetineerd te Merksplas, welk verblijf in de gevangenis, gelet op artikel 2, § 1, 1°, vijfde lid, van de wet van 2 april 1965, het onderstandsdomicilie van betrokkene niet heeft gewijzigd, dat op initiatief van het Bestuur der Strafinrichtingen en teneinde Theodul MERTENS een nieuwe identiteitskaart te kunnen verlenen, betrokkene op 11 mei 1990 weer in het bevolkingsregister van Brussel werd ingeschreven, maar zonder adres, gelet op zijn verblijf in de gevangenis, bij toepassing van onderrichting nr. 11 van de Algemene onderrichtingen van 19 maart 1981 betreffende het houden van de bevolkingsregisters, de vaststelling van de verblijfsveranderingen en de afgifte van de identiteitskaarten en stukken, en was gesteund op het feit dat "de laatste gewone vaste verblijfplaats van betrokkene Bodegemstraat 27 te 1000 Brussel (...) was"; dat volgens de verwerende partij die onderrichtingen echter slechts gelden in het kader van de problematiek van het houden van bevolkingsregisters en het verlenen van identiteitskaarten en zij niet vermogen in te druisen tegen de bepalingen van openbare orde van de meergenoemde wet van 2 april 1965, inzonderheid de artikelen 2 en 6 ervan, welke uitdrukkelijk bepalen dat noch het verblijf in een erkend onthaaltehuis, noch het verblijf in de gevangenis, het onderstandsdomicilie kan wijzigen;

2.1.3. Overwegende dat de verzoekende partij repliceert dat de argumentatie van de verwerende partij gestoeld is op een verkeerde interpretatie van het begrip onderstandsdomicilie, welk begrip alleen gebruikt wordt in verband met de tenlasteneming van de kosten gemaakt in een verplegingsinstelling, terwijl in dezen de vraag tot tenlasteneming betrekking heeft op het verblijf van Theodul MERTENS in een erkend rustoord voor bejaarden; dat de verzoekende partij voorts herhaalt dat krachtens artikel 2, § 1, van de wet van 2 april 1965 de kosten betreffende de opname en het verblijf in een erkend rustoord voor bejaarden, wanneer steun vereist is, ten laste zijn van het OCMW van de gemeente waar de betrokkene op het ogenblik van zijn opname was ingeschreven in het bevolkingsregister of het

vreemdelingenregister, dat Theodul MERTENS op het ogenblik van zijn opname in het bejaardentehuis "Ter Leen" te Herzele ingeschreven was in de bevolkingsregisters van de stad Brussel en dat het gewone verblijf niet vervalt door een tijdelijke afwezigheid; dat zij hierbij vaststelt dat het verblijf van Theodul MERTENS in de Rijksweldadigheidskolonie te Wortel geen invloed heeft gehad op diens inschrijving onder de rechtsbevolking in de bevolkingsregisters van de stad Brussel, die, ook al ging het om een inschrijving zonder adres, een volwaardige inschrijving betreft; dat de verzoekende partij beklemtoont dat de enige uitzondering op de bevoegdheidsregel van artikel 2, § 1, vervat is in § 3 van hetzelfde artikel, naar luid waarvan éénzelfde centrum bevoegd blijft om steun te verlenen wanneer een persoon "zonder onderbreking" wordt opgenomen door verscheidene instellingen of personen zoals bedoeld in paragraaf 1 van dat artikel of wanneer hij tijdens zijn verblijf in die instellingen of bij die personen een behandeling in een verplegingsinstelling moet ondergaan, doch dat de verwerende partij zich ter zake niet op die uitzondering kan beroepen, vermits er in de periode van 1974 tot de opname van Theodul MERTENS in het rustoord op 11 februari 1992 minstens 46 onderbrekingen zijn geweest;

2.1.4. Overwegende dat de verwerende partij in haar laatste memorie nog stelt dat de verzoekende partij niet gehandeld heeft zoals wettelijk is voorgeschreven maar haar voor een voldongen feit heeft geplaatst door eerst Theodul MERTENS in haar rustoord te plaatsen en pas daarna de verwerende partij te verwittigen en dat, gelet op de banden van voornoemde met Herzele, zij wist dat zij aan het OCMW van Brussel geen kans liet om nog zijn plaatsing in een van zijn eigen instellingen te overwegen; dat de verwerende partij daarbij het dringend karakter van de opname betwist, aangezien blijkt dat al in 1991 het OCMW van Herzele contacten had met de Rijksweldadigheidskolonie te Wortel ter voorbereiding van die opname;

2.2.1. Overwegende dat het onderhavige geschil geen betrekking heeft op de terugvordering van kosten van steunverlening door het tot steunverlening bevoegd OCMW jegens het OCMW van het onderstandsdomicilie op grond van artikel 4 van de wet van 2 april 1965; dat, zoals de verzoekende partij terecht stelt, Theodul MERTENS immers niet werd opgenomen in een verplegingsinstelling in de

zin van artikel 1, 3°, van die wet, wel in een erkend rustoord voor bejaarden als bedoeld in artikel 2, § 1, 1°;

2.2.2. Overwegende dat artikel 1, 1°, van de voornoemde wet van 2 april 1965 luidt als volgt :

"Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder :

1° 'steunverlenend openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn': het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente op wier grondgebied zich een persoon bevindt die bijstand behoeft, wiens staat van behoeftigheid door dit centrum erkend werd en aan wie zij steun verleent waarvan de aard en, zo nodig, het bedrag door haar beoordeeld en bepaald worden.";

dat op dat beginsel echter uitzonderingen zijn gesteld door artikel 2, § 1, van de wet, waarvan de voor het onderhavige geschil relevante bepalingen als volgt luiden :

"§ 1. In afwijking van artikel 1, 1°, is het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente waar de betrokkene op het ogenblik van zijn opneming in een nagenoemde instelling of bij een nagenoemd privaat persoon voor zijn hoofdverblijf in het bevolkings- of het vreemdelingenregister of in het wachtregister was ingeschreven, bevoegd om de noodzakelijke steun te verlenen, indien de bijstand vereist is :

1° bij de opneming of gedurende het verblijf van een persoon :

(...);

hetzij in een erkend rustoord voor bejaarden;

hetzij in een instelling van gelijk welke aard waar die persoon verplicht verblijft in uitvoering van een rechterlijke of administratieve beslissing;

(...);

hetzij in een instelling of een inrichting die door de bevoegde overheid erkend is om personen in noodsituaties op te vangen en hen tijdelijk te huisvesten en te begeleiden;

(...)"

dat artikel 2, § 3, verder bepaalt :

"Eén zelfde openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn blijft bevoegd om steun te verlenen, wanneer een persoon achtereenvolgens en zonder onderbreking wordt opgenomen door verscheidene instellingen of personen als bedoeld in § 1 van dit artikel, of wanneer hij, tijdens zijn verblijf in die instellingen of bij die personen, een behandeling in een verplegingsinstelling moet ondergaan.";

2.2.3. Overwegende dat Theodul MERTENS op het ogenblik van zijn opname in het erkende rustoord voor bejaarden "Ter Leen" te Herzele ingeschreven was in de bevolkingsregisters van Brussel, zij het zonder uitdrukkelijke vermelding van een adres, aangezien betrokkene nog steeds in de Rijksweldadigheidskolonie te Wortel -en niet zoals de verwerende partij stelt in de penitentiaire inrichting van Merksplas- was opgenomen; dat de betwisting zich vooreerst toespitst op de vraag of een dergelijke inschrijving zonder adres dient te worden beschouwd als "een inschrijving voor het hoofdverblijf" zoals bedoeld in artikel 2, § 1, van de wet;

2.2.4. Overwegende dat aan de toevoeging "voor het hoofdverblijf" bij inschrijving in het bevolkingsregister, geen bijzondere betekenis gehecht moet worden; dat, immers, volgens artikel 1, § 1, 1°, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten, er maar één inschrijving in de bevolkingsregisters meer is en dat zij gebeurt in de gemeente van de plaats waar men zijn hoofdverblijf heeft; dat de omstandigheid dat het aspect "hoofdverblijf", zoals voor gedetineerden, in een aantal gevallen veeleer fictief is, daaraan geen afbreuk doet; dat de bedoeling immers is dat iedere Belg en iedere vreemdeling die gemachtigd is om zich in België te vestigen of te verblijven, ergens worden ingeschreven; dat de inschrijving van Theodul MERTENS in het bevolkingsregister van Brussel zonder adres de toepassing van artikel 2, § 1, 1°, van de wet van 2 april 1965 dan ook niet uitsluit; dat, indien het OCMW van Brussel de mening was toegedaan dat die inschrijving niet overeenstemde met een werkelijk hoofdverblijf, ook in de voormelde beperkte zin, het daartegen had kunnen opkomen bij de minister van Binnenlandse Zaken in toepassing van artikel 15, eerste lid, van de wet van 2 april 1965;

2.2.5. Overwegende dat de verwerende partij voorts niet aantoonde dat in de onderhavige zaak de toepassing van artikel 2, § 1, 1°, van de wet geneutraliseerd wordt door de bepaling van artikel 2, § 3; dat uit de stukken van het dossier immers niet blijkt dat Theodul MERTENS van 19 april 1977 tot de opname in het rustoord voor bejaarden "Ter Leen" te Herzele ononderbroken opgenomen was in de

Rijksweldadigheidskolonie te Wortel; dat bovendien het opvangtehuis van het Leger des Heils waar betrokkene vanaf 4 maart 1974 tot april 1977 verbleef, toentertijd nog geen instelling was als bedoeld in artikel 2, § 1, 1°; dat het OCMW van Brussel in de onderhavige zaak derhalve steunverlenend centrum is;

2.2.6. Overwegende dat in zoverre de verwerende partij het dringend karakter van de inplaatsstelling door het OCMW van Herzele in vraag stelt, inderdaad uit een brief van 9 september 1991 van de directeur van de Rijksweldadigheidskolonie te Wortel aan de voorzitter van het OCMW van Herzele kan worden afgeleid dat toentertijd reeds werd aangedrongen op een opname van Theodul MERTENS in het bejaardentehuis "Ter Leen" te Herzele; dat overigens voordien, op 27 augustus 1991, de verzoekende partij het OCMW van Brussel al had gevraagd om de last van de steunverlening op zich te nemen en dat OCMW zich onbevoegd had verklaard; dat zulks evenwel niet uitsluit en het ontslag van Theodul MERTENS uit de voornoemde Rijksweldadigheidskolonie trouwens waarschijnlijk maakt, dat zes maanden later de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn van Herzele kon oordelen dat hulpverlening aan betrokkene dringend noodzakelijk was; dat bovendien de verwerende partij rijkelijk laat, dat wil zeggen na lezing van het auditoraatsverslag en geïnspireerd door het advies van de Brusselse hoofdstedelijke regering, het dringend karakter van de opname heeft betwist, terwijl zij dat had kunnen doen na te zijn aangeschreven door het OCMW van Herzele; dat bij dat laatste ook nog kan worden opgemerkt dat zij zelf meer dan een maand heeft gewacht om te antwoorden op de vraag van de verzoekende partij om de steunverlening te haren laste te nemen;

2.2.7. Overwegende dat, in zoverre de verwerende partij -terecht- opwerpt dat het OCMW van Herzele niet binnen de bij artikel 3 van de wet van 2 april 1965 bepaalde termijn van vijf dagen van de steunverlening aan het OCMW van Brussel kennis heeft gegeven, daaruit niet volgt dat het eerstgenoemde OCMW volledig vervallen zou zijn van zijn recht op terugvordering; dat bij analogie de sanctie moet worden toegepast waarin de wet voorziet voor het niet in acht nemen van de termijn bepaald bij artikel 9, § 3 van de wet, dat wil zeggen dat het OCMW

dat in de plaats is getreden van het tot steunverlening bevoegd centrum de kosten moet dragen voor de periode welke de vijfde dag vóór het verzenden van de kennisgeving voorafgaat; dat zulks betekent dat in de onderhavige zaak het OCMW van Herzele slechts gerechtigd is de kosten van het verblijf van Theodul MERTENS in het rustoord “Ter Leen” van het OCMW van Brussel terug te vorderen vanaf 20 februari 1992,

B E S L U I T :

Enig artikel.

Het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Brussel is ertoe gehouden aan het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Herzele de kosten terug te betalen van de steun die het laatstgenoemde centrum vanaf 20 februari 1992 aan Theodul MERTENS heeft verleend.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op zestien februari 2000 en vier, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
	L. HELLIN,	staatsraad,
	A. VANDENDRIESSCHE,	staatsraad,
Mevr.	S. VAN AELST,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. VAN AELST.

J. DE BRABANDERE.